

Möt Stockholms nya biskop. Sid 14-17

Sportlovsdags – åk med till Romme. Sid 7

Öppna rum. Tema längtan. Sid 12-13

Martin Luther – och sen då? Sid 18-19

Owe Wikström om längtan

– Vardagens dofter, toner och händelser kan få hjärtat att bulsa och värka av längtan. Sid 4-6

ÖSTERHANINGE FÖRSAMLING

Besöksadress Runstensvägen 14
Postadress Box 113, 136 22 Haninge
Telefon växel 08-555 670 00
telefonid mån-fre kl 08.30-12.00
Telefax 08-555 670 03

HEMSIDA

www.osterhaningeforsamling.se

E-POST:

osterhaninge.forsamling@osterhaninge.com

PLUSGIRO 10 00 04-1

BOKNING AV DOP

Karin Olausson 08-555 670 25

BOKNING AV VIGSEL ELLER BEGRAVNING

Marika Guhrén 08-555 670 04

KYRKOGRÄDSFÖRVALTNINGEN

Kyrkogårdschef Kai Toneby 08-555 670 01
Assistent Carolina Hösoyén 08-555 670 02
E-post: kyrkogarden@osterhaninge.com

BEHÖVER DU PRATA MED NÅGON SOM HAR TYSTNADSPLIKT?

En präst finns alltid tillgänglig
måndag-fredag kl 10.00-12.00.
Ring vår växel 08-555 670 00 eller besök oss.
Mellan kl 21.00-06.00 kan du nå
Jourhavande präst på telefon 112.

KYRKOHERDE Martin Marcolla

Telefon 08-555 670 34, bostad 08-777 56 49

REDAKTION & INFORMATION

Redaktör/informatör
Charlotte Persson 08-555 670 36
Informationsassistent
Catharina Fredrikson 08-555 670 35
Grafisk produktion AD Design, Stockholm
Tryck 08-Tryck, Stockholm

VÅRA KYRKOR

S:T ESKILS KYRKA

Runstensvägen 14, Box 113, 136 22 Haninge
Telefon 08-555 670 00

ÖSTERHANINGE KYRKA

Klockarlötsvägen. Telefon 08-500 320 82

JORDBRO KYRKA

Moränvägen 17, 136 51 Haninge
Telefon 08-504 100 60

VENDELSÖ KYRKA

Skomakarvägen 18, 136 70 Haninge
Telefon 08-448 38 30

BRANDBERGENS FÖRSAMLINGSLOKAL

Jungfruns gata 415
Telefon 08-777 07 83

Svenska kyrkan
ÖSTERHANINGE FÖRSAMLING

Notiser

ÅH, HERREGUD

Åh, Herregud! är namnet på en ny programserie om kristen tro som SVT börjar sända i mars. Jonas Gardell är både programledare och manusförfattare. I åtta halvtimmeprogram ställs frågor om varför vi tror

Foto Thron Ullberg

och vi gör och hur det kristna arvet påverkar oss idag. Åh, Herregud! lotsar tittarna genom tidsresor och fullsatta kyrkoföredrag, nakna bekännelser, sketcher och artistframträdanden. Programmen vänder sig till alla som är nyfikna på livs-åskådning, troende som icke-troende, och låter i varje avsnitt olika människor berätta om sitt förhållande till tro och sökande. Seriestart tisdag 2 mars.

BIBELSAJTEN TIOÅRSJUBILERAR

Hemsidan www.bibelsajten.se nu är en mötesplats för ungas tankar om tro, Bibeln och livet. Sidan är en av de största svenska webbplatserna om tro och religion och har funnits på nätet sedan 1999.

Nu har Bibelsajten fått ny layout och nytt innehåll. Några nyheter är en filmhörna och unga kristna som bloggar om sina liv. Den populära frågelådan med mer än tretusen besvarade frågor finns fortfarande

kvar. Bibelsajten är ett samarbete mellan Barn och unga i EFS, Svenska Bibelsällskapet, Svenska kyrkans unga och Sveriges Unga Katoliker.

HANDLA RÄTTVISEMÄRKT!

I S:t Eskil, Vendelsö och Jordbro kyrka kan du handla rättvisemärkta varor från länder i Asien och Afrika, t ex nyckelringar, tvålar, smycken, couscous, nötter, müsli, marmelad, te och choklad till bra priser. Rättvisemärkt är en oberoende produktmärkning som bidrar till bättre arbets- och levnadsvillkor för odlare och anställda i utvecklingsländer. Läs mer på hemsidan: www.rattvisemarkt.se

SVENSKA PILGRIMSLEDER PÅ GPS

Pilgrimslederna i Sverige blir tillgängliga på gps under 2010, arbetet med att programmera in lederna pågår för fullt. Med hjälp av gps blir pilgrimslederna i världen tillgängliga för alla – oavsett språktillhörighet.

Tillsammans med företaget GEAR i Göteborg har Pilgrimscentrum i Vadstena lagt in Klosterleden (pilgrimsleden mellan Vadstena och Lund) och Pilgrimsvägen i Skåne. Även delar av Romboleden (Munktorp – Trondheim) är inlagd. Anledningen till att digitalisera pilgrimslederna är att öka säkerheten och tillgängligheten.

VINNARE I ALMANACKSTÄVLING

Vinnare i tävlingen i almanackan "Året runt i Jordbro kyrka 2009" blev:

Filip Fröjd: Frukt- och godiskorg, Elinor Johansson: Matkorg, Elever i Montessoriskolan Fredsduvan: Julkrubba. Stort grattis!

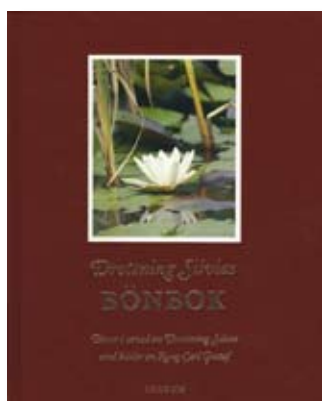
2010 - BÖNENS ÅR

Under 2010 vill Svenska kyrkan lyfta fram bönen och dess möjligheter. Bönens år inleddes i advent i och med det nya kyrkoårets början. Den som vill kan publicera en bön på bönewebben: www.svenskakyrkan.se/be. Bönerna bärs regelbundet fram i landets domkyrkor.

Inför bönens år har också några olika böcker om bön kommit ut, bl a *Ett bönens år* av Caroline Krook och *Drottning Silvias bönbok*.

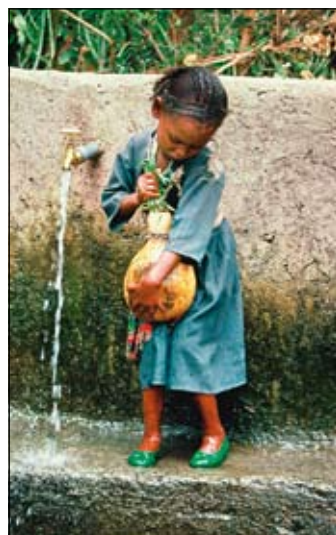
Ett bönens år

Ett bönens år är en bönbok för hela året. Den följer kyrkoårets rytm och har söndagens texter som bas. Bönboken har kommit till under en lång följd av år och rymmer också Caroline Krooks tankar och personliga erfarenheter samt historik och perspektiv kring bön och tradition. Bönboken innehåller 124 böner och kostar 125 kronor.

Drottning Silvias bönbok
Drottning Silvias bönbok är tänkt att vara en personlig bok för den egna andakten. Boken innehåller drygt 100 böner, varav en stor del är nyskrivna. Bland författarna finns Dag Hammar-skjöld, KG Hammar, Caroline Krook, Christina Lövestam, Margareta Melin och Ulf Nilsson. Bönboken är illustrerad med fotografier av Kung Carl Gustaf. *Drottning Silvias bönbok* kostar 129 kronor och tio kronor per bok går till Hela världen, Svenska kyrkans internationella arbete.

Beställ böckerna på www.verbum.se

Varje minut
dör fyra barn
av brist på
rent vatten

Svenska kyrkan
INTERNATIONELLT ARBETE

Den återerövrade berättelsen

Betraktelse
Attila Neumerker, präst

I början av det nya kyrkoåret, i adventstid, blev vi delaktiga i händelser som utspelade sig för länge sedan; det stora undret när Gud blev människa i det lilla barnet i Betlehem. Advents- och jultiden är den ena av det kyrkliga årets stora högtider. Nu blickar vi fram emot den andra högtiden, påsken, som handlar om vad Gud har gjort för oss i Kristus.

Påsken föregås av en längre förberedelsestid, förfastan och fastan. När vi läser de aktuella bibelberättelserna så förflyttas vi i tid och rum. Man blir på ett förunderligt sätt samtidigt med händelser och personer i dåtid. Samtidigt förvandlas dåtid till nutid i kyrkans liv men också i den troendes liv.

För att denna förvandling skall kunna ske måste man ha tillgång till Bibelns tankevärld och dess berättelser. Under många århundraden utgjorde den människornas gemensamma tankegods. Owe Wikström kallar den för "Den Stora Berättelsen" i sin bok, *Sonjas godhet*. Denna stora berättelse har format människans värld i stor utsträckning. Våra tankar, vår moral och våra ideal har sin rot i den. Om det finns en stor berättelse, finns det då också en liten berättelse? Den finns – och det är berättelsen om Ditt liv. Där finns också de stora frågorna som är inbäddade i varje människas liv: Varför finns jag? Finns det någon mening med mitt liv? Vart är jag på väg?

De bibliska gestalterna och deras handlande har tjänat som en hjälp att tolka sitt eget liv. Det finns alltså ett samband mellan den lilla berättelsen och den stora, Guds handlande med människan. Denna gåva till mänskligheten är väl värd att ta till sig.

Fastetidens blå liturgiska färg symboliserar en eftertankens tid. Det är ett utmärkt tillfälle att "lyssna inåt" samtidigt som man följer med i den stora berättelsen. Då kan den lilla berättelsen om mitt liv få oanade djup.

LÄNGTAN

Skymning i augusti när kvällssolen fortfarande värmer, eller försommarens dofter av hägg och syren kan framkalla en plötslig längtan eller ett vemod över hur underbart alltför ofta är kort. ”Till längtans försvar eller vemodet i finsk tango” heter Owe Wikströms senaste bok där han utforskar just några av varats bitterljuva känslor.

I samma ögonblick som han läser sommarstugan för vintern sköljer vemodet över honom. Han står med nyckeln i handen och ser mot havet, de uppdragna båtarna och snuddar vid livets skönhet, skörhet och förgänglighet. Så här formulerar Owe Wikström känslan i ”Till Längtans försvar eller vemodet i finsk tango”:

”Det är en förnimmelse av intensiv lycka parad med dov insikt och stor tacksamhet över ännu en sommar. Nej, jag vill inte kalla det melankoli, sorg eller deppighet. Snarare en blandning av nästan överväldigande glädje och en lika påtaglig vag oro. Men något sker. Under några förbiilande sekunder får det där vemodet ett slags förlängning. Denna dova överton eller vad man kan kalla den – handlar inte om stugan, inte ens om sommaren. Den rör inget specifikt, snarare är det en övergripande känsla av att ingenting i livet går att hålla fast, att allt försvinner.”

Det går liksom inte att värja sig. Owe Wikström skriver så målände att du efter några sidor når själva essensen av känslorna och hans associationer föder egna bilder. Allt ifrån minnen av de nordiska, ljusa sommarnätterna, som i sig är förenade med ett slags vemod eftersom de bara gästspelar under några veckor, till minnen av en särskild kärlek som inte riktigt togs om hand.

En mix av lycka och förlust

I *Långsamhetens lov* utforskade Owe Wikström tiden, i *Ikonen i fickan* skrev han om resande och hur den yttre resan kan starta en inre färd. I *Sonjas godhet* utforskade han godheten och nu var det begreppen längtan och vemod som krokade tag i både forskaren och författaren i honom. Han ville beskriva nyanserna och gestalta vad orden handlar om.

– Längtan är ju ett ämne som inte har så mycket med tid att göra, det är en del i att vara nedsänkt i den här tillvaron med frågor kring mål och mening och som tar sig ett dubbelt uttryck, säger han.

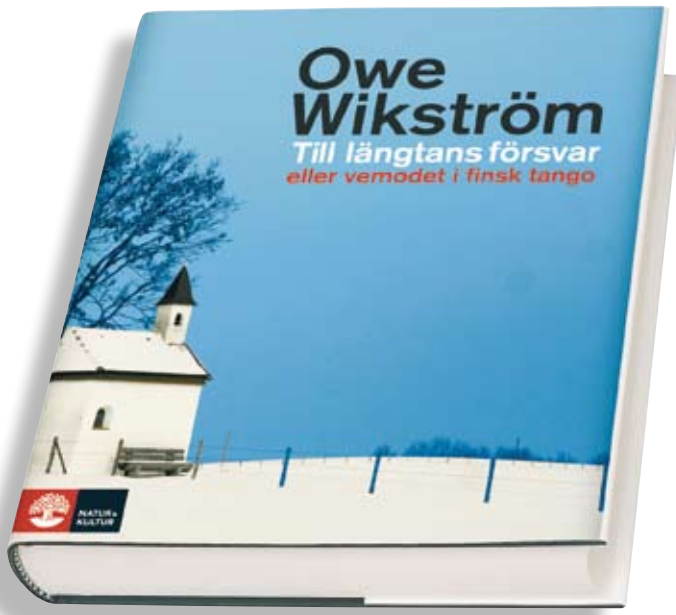
– I vemodet finns en positiv mix av lycka och förlust. Det ligger som en slags grundton. Jag älskar tangon – för att i den finns både sorg och smärta, liksom i flamencon och den portugisiska fadon. Det finns en spännande kluvenhet i vemodet som handlar om att livet går så fort och samtidigt en

Owe Wikström är sedan 1984 professor i religionspsykoslogi vid Teologiska fakultetet vid Uppsala universitet, författare, präst och psykoterapeut. Han har skrivit flera böcker inom psykologi, livs-åskådning, kultur, musik och litteratur. Den 25 februari kommer han till S:t Eskils kyrka i Handen och föreläser om längtan.
Foto: Stewen Quigley

lycka och tacksamhet över att vi lever. Såväl livsintensitet som livsglädje ökar om man nu och då reflekterar över hur skört allting är – i stället för att fly in i ständigt uppsluppen vemodsfobi.

Owe Wikström menar att vemod är en känsla som är terapiresistent och som inte har några kopplingar till patologi. Det är en känsla som hör till vår ursprungliga, emotionella palett

och som i sig kan hjälpa oss att stanna upp, reflektera och inte ta tillvaron för given. Men i vår vemodsfobiska kultur sjunger vi lätthetens lov och vill inte gärna påminnas om att det mesta har två sidor.

Vi samtalar om hur det här ger sig tillkänna i tv-program och tidningsartiklar där det ständiga budskapet är att alla skavanker går att fixas till. Det finns alltid en coach eller expert som kan korrigera våra utseenden, våra trista hem, ostädade ytor eller uppfostra våra bråkiga barn.

– Men att jag skrev om längtan och vemod just nu har väl delvis med mognad att göra. Det är många gånger livskriserna; när du skiljer dig, går in i väggen eller livet inte blir som vi har tänkt oss – som stämmer till eftertanke och får oss att inse att livet är ett provisorium. För de flesta brukar det bli tydligt att tiden går när de är i 35-40-årsåldern och insikten landar att det blev den här frun, den här utbildningen. Livet blev kanske inte så stort som jag drömde om en gång. Den känslan av frustration kallas narcissistisk kränkning. Alltså den här grandiosa fantasin som vår tid ger en illusion av – att vem som helst kan bli en stjärna – eller att du kan bli vad du vill, bara du tänker positivt.

Vi sitter i Royal Vikings hotellbar ett stenkast från centralstationen, Owe Wikström har precis varit och

botaniserat i ett antikvariat på Östermalm och letat efter Dostojevskijs ”Uppståndelsen”. Han dricker mineralvatten och berättar om sin förkärlek för hotellmiljöer. Det finns en rörelse och mångfald av människor och nationaliteter som inspirerar. Han sitter gärna i hotellobbys och skriver. Just nu är han inne i slutfasen av en bok om Marcel Prousts estetik.

– Jag fick ett stipendium och under året har jag suttit i Paris och skrivit. Marcel Proust har sådana fantastiska beskrivningar av längtan, konsten och musiken. Konsten, litteraturen och musiken är de tre bärarna och medlen till att gå in i en andlig sfär och värld.

– Musik är det oöverträffade språket till att förmedla längtan och vemod, fortsätter han. Att vila huvudet till jazz eller toner av Aro Pärth. Det är den bitterljuva längtan som uppkommer i ögonblick av överväldigande skönhet; inte minst via musik. Längtan är så intensiv att man blir rörd och påverkad på djupet. Det kallas Compunctio och uppstår i de allra intensivaste lyckotillfällena i livet och är både psykisk och fysisk.

Andligt sökande

Owe Wikström talar också om den andliga underton som finns invävd i själva längtan och om det lilla och stora vemodet. Det lilla beskriver han som känslan av att livet går fort, är ändligt och hemlösheten som det föder. Och den hemlösheten gränsar i sin tur till större frågor – vad syftar hela livet till? Vad är meningen? Och en längtan efter landet bortom.

– Det stora vemodet är en övergripande längtan efter hemkomsten. Efter Adams fall rusar vi vilsna omkring och letar efter en doft av det förlorade paradiset.

Boken om längtan och vemod tar sin början i hur vardagens dofter, toner och händelser kan få hjärtat att både bulsa och värka av längtan för att sedan mynna ut i att ”ana en större ordning” och ett vemod som gränsar till ett andligt sökande.

– Jag har levt som kritisk forskare under åren 1975-1990 och när jag började skriva böcker av mer skönlitterär karaktär, var det ett helt nytt språk som öppnade sig. Jag vill ladda och utforska frågor som betyder något för människor, fläta samman religion och livsåskådning och integrera det lilla i det stora.

Och för att tala om längtan så är det framförallt tid som hägrar just nu.

– Jag ser fram emot att arbeta med Proustmanuset, att ge det tid. Jag skriver råmanuset relativt fort, jag har lätt för att skriva – sedan tycker jag om att sitta och ”mecka” med texterna, Jag åker ofta till Gran Canaria, sitter på en balkong i shorts i december. Jag dras också till halvtaskiga hotell i öststaterna, där det inte finns något som distraherar. Jag längtar till de perioderna när man ska slutredigera.

Skidresa till Romme

Onsdag 3 mars bär det av till Romme på en skidresa för dig som är 14 år och uppåt. Vi träffas utanför S:t Eskils kyrka kl. 05.45 och bussresan tar ca 3 timmar. Därefter väntar en härlig dag i skidbacken! Vi är tillbaka igen ca kl. 20.00. Resa, liftkort och matkupong kostar bara 100 kronor. Ta med egna skidor eller hyr – skidhyra anges och betalas vid anmälan. Tänk på att ta med bra och varma kläder, hjälm, gärna ett ombyte till hemresan, fickpengar och din roligaste mössa – du kan vinna pris! Anmälan sker senast 22 februari på särskild talong – ring eller maila Maria Helena Karlqvist för mer info – maria.karlqvist@osterhanninge.com eller 0768-83 80 29. Antalet platser är begränsade.

Vad betyder längtan för dig?

Owe Wikström skriver i sin bok "Till längtans försvar" att längtans styrka och innehåll ser olika ut beroende på var vi befinner oss i livscykeln och på vår livssituation.

Ett mindre barns längtan är riktad framåt – snart är det sommarlov. Några år senare säger de "snart får jag sminka mig" Förälskade par längtar efter varandras famn. Ett snart fyrtioårigt par är nästan sjuka av längtan efter att få barn. Äldre människors längtan är snarare riktad bakåt till det som varit. Längtan kan också vara en icke-specifierad eller mer "vid" längtan, den längtan som gränsar till vemod över livsvillkoren – längtan bort, ut, in, mot något större, något annat. Han konstaterar att människan är en längtande varelse.

Vi samlas en kväll i Vendelsö kyrka och samtalar om längtan. Vad längtar vi efter och vad är längtan?

Sten Toll är kyrkvärd och politiker, Siv Johansson ordförande i Vendelsö Sörförening, Jenny Lodén utbildar sig till ungdomsledare och Helen Cosini är förälder och har varit med i olika barn- och föräldragrupper.

Helen: – Vi har längtat så vansinnigt mycket efter ett till barn, i så många år. Nu har vi adopterat en flicka från Kina. Vi hämtade henne för tre månader sen, så efter lång tid är nu den längtan stillad. Längtan kan vara både ytligt och djupt, tänker jag. Jag längtar också efter ordning hemma, att få mer struktur.

Sten: – När jag hörde att vi skulle prata om längtan, så googlade jag på nätet.

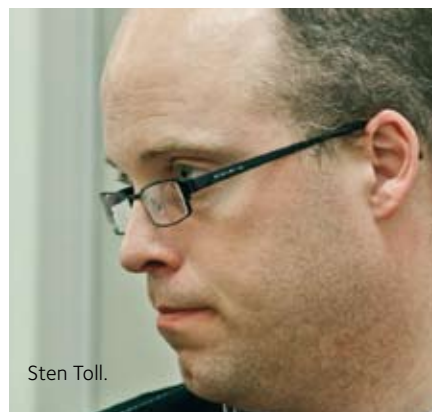
Jag hittade ett svar på frågan om vad längtan är som löd så här:

"Längtan är känslan av att vilja ha någon/något som inte längre är tillgängligt."

– Längtan kan se så olika ut – det är mångfacetterat och kan gälla både stort och smått. Längtan är alltid något som inte är här och nu. Sitter jag på jobbet längtar jag hem, har jag varit hemma för länge kanske jag till och med börjar längta efter jobbet.

Jenny: – Min längtan ligger framåt i tiden – att ta studenten, att stå på egna ben. Jag längtar efter att sätta igång mitt liv på riktigt, kanske flytta hemifrån...

Siv: – Vi har skaffat oss en husbil, något som jag har längtat efter länge. Men nu längtar jag efter att det ska bli

Sten Toll.

Siv Johansson, Jenny Lodén och Helen Cosini.

sommar så att vi kan åka ut med den. En längtan som också blev början på en annan längtan...

Jenny: ... Kanske längtan efter friheten, att bara ge sig iväg och inte vara beroende av andra, inte passa tider? Jag känner att längtan också kan vara något negativt. Att längta för mycket kanske gör att vi inte lever riktigt i nuet.

Helen: – Man kan också längta efter en nära anhörig som har gått bort. Det gränsar till vemod, ett tomrum efter någon.

– Jag tror att vi behöver längtan. Att ha något att sträva efter, som driver en framåt. Man kanske måste längta hela tiden – det ger oss något att kämpa för.

Vad händer när vi har stillat vår längtan?

Helen: – Det tar lång tid att adoptera. Vi trodde att vi skulle vänta 7-8 månader men det har tagit över 3,5 år. Det har varit otroligt påfrestande och vi har känt både hopp och förtvivlan. Nu när vi nått fram till målet kan jag nästan känna en slags tomhet. Vi är förstås jättegglada och tacksamma. Men den här längtan har följt oss under så många år, vi har befunnit oss i ett längtande tillstånd så länge. Nu måste vi ställa om fokus.

Jenny: – Om man inte vill ha något, om det inte finns något att längta efter – då är det ingen idé att leva.

Siv: – Jag tycker att livet är en längtan jämnt! När jag är på jobbet och vill

hem till vovven. När jag längtar efter barnen och barnbarnen.

Sten: – Jag tror att man lär sig att hantera sin längtan. Man väljer vad man ska lägga sin energi på. Det jag inte kan göra något åt nu, det skjuter jag undan. Längtan är en känsla bland andra känslor, och den är inte ensam utan ofta uppblandad med andra känslor.

Jenny: – Den ytliga längtan kan vara djup. Jag har precis börjat gymnasiet inne i stan. Klasskompisarna får allt de pekar på. Att vilja ha vissa prylar handlar egentligen om en längtan att passa in. Ungefär som när jag var liten och hade rött hår. Jag stack alltid ut och min längtan var att få se ut som alla andra.

Vad är det vi längtar efter när vi går till kyrkan?

Siv: – Jag längtar efter stillheten, glädjen och inre ro. Jag brukar ofta besöka olika kyrkor när jag är ute och reser.

Man kan sätta sig där och hitta stillheten – det är något jag inte kan ta på.

Jenny: – I kyrkan finns en annorlunda gemenskap. Det är nog största anledningen till att jag fortsatte gå efter konfirmationen.

Helen: – Kyrkan fyller en viktig funktion i och med att den är öppen för alla, att man kan gå in bara. Alla är välkomna. Alla fantastiska möten mellan människor.

TEXT: CHARLOTTE PERSSON
FOTO: CATHARINA FREDRIKSON

Kalendarium

Gudstjänster

VARJE VECKA:

S:t Eskils kyrka onsdagar
8.00 Morgonmessa
12.00 Lunchmusik
Vendelsö kyrka torsdagar
18.30 Kvällsmessa

FREDAG 12 FEB

9.00 Jordbro kyrka
Småbarnsgudstjänst
Carl-Henrik Widlund

SÖNDAG 14 FEB

11.00 S:t Eskils kyrka
Gudstjänst med nattvard
Magnus Back
16.00 Jordbro kyrka
Gudstjänst med nattvard
Carl Henrik Widlund
Sara Bjäde, Audite
Semlor
11.00 Vendelsö kyrka
Gudstjänst
Per Hilmer Larsson
Ann-Christine Wilund

ONSDAG 17 FEB

18.30 S:t Eskils kyrka
Askonsdagsmessa
Magnus Back
Attila Neumerker

20 feb Sinnesrogudstjänst
kl 18.00 Vallakyrkan

LÖRDAG 20 FEB

18.00 Vallakyrkan
Sleipnervägen 111
Sinnesrogudstjänst
Leif Wiking. Fika fr 17.00

SÖNDAG 21 FEB

11.00 S:t Eskils kyrka
Gudstjänst
Attila Neumerker

11.00 Vendelsö kyrka

Gudstjänst
Mikael Gyllstedt
Musikkonfirmander
15.00 S:t Eskils kyrka
Tomasmessa
finsk/svenskspråkig
Eija Alpimaa Magnusson
Gunn Sandström

SÖNDAG 28 FEB

11.00 S:t Eskils kyrka
Gudstjänst med nattvard
Håkan Nordgren
16.00 Jordbro kyrka
Jazzgudstjänst
Erling Torkelsson och
Jazz'n Dukes
Carl Henrik Widlund
Sara Bjäde
11.00 Vendelsö kyrka
Gudstjänst
Per Hilmer Larsson
Ann-Christine Wilund

SÖNDAG 7 MARS

11.00 S:t Eskils kyrka
Gudstjänst med nattvard
Gunn Sandström
15.00 S:t Eskils kyrka
Finskspråkig gudstjänst
Eija Alpimaa Magnusson
Ensemble ur Österhaninge
kyrkokör
11.00 Vendelsö kyrka
Gudstjänst med nattvard
Mikael Gyllstedt
Ann-Christine Wilund

FREDAG 12 MARS

9.00 Jordbro kyrka
Småbarnsgudstjänst
Veronica Willner

SÖNDAG 14 MARS

11.00 S:t Eskils kyrka
Gudstjänst med nattvard
Carita Wigell
Carl Henrik Widlund
Österhaninge kyrkokör
11.00 Vendelsö kyrka
Gudstjänst med nattvard
Per Hilmer Larsson
Ann-Christine Wilund

16.00 Jordbro kyrka

Fastlagsgudstjänst med
nattvard
Veronica Willner, Sara Bjäde

LÖRDAG 20 MARS

18.00 Vallakyrkan
Sleipnervägen 111
Sinnesrogudstjänst
Leif Wiking. Fika fr 17.00

SÖNDAG 21 MARS

11.00 S:t Eskils kyrka
Gudstjänst
Martin Marcolla, S:t Eskils
barn- och ungdomskörer
11.00 Vendelsö kyrka
Gudstjänst med små och
stora
Mikael Gyllstedt
Ann-Christine Wilund

Barn

Fasta grupper

Anmälan sker till resp. kyrka

BABYMASSAGE

S:t Eskils kyrka 0-10 mån
Tisdag 9.30-11.30, 5 ggr
Vendelsö kyrka
Mån och tor 10-11.30

FAST BARN- OCH FÖRÄLDRAGRUPP

S:t Eskils kyrka 0-3 år
Fredag 9.30-11.30

BARNTIMMAR 3-5 ÅR

S:t Eskils kyrka
Mån, ons, fre 9.00-11.30
Jordbro kyrka
Ons, fre 9.00-11.30

MINIORER 7-9 ÅR

S:t Eskils kyrka
Tisdag 14.30-17.00

JUNIORER

S:t Eskils kyrka åk 4-5
Måndag 15.30-17.30
Vendelsö kyrka 10-12 år
Tis-tor 14.30-16.30

67:AN

S:t Eskils kyrka åk 6-7
Torsdag 16.00-18.00

FRITIDSGRUPP

Jordbro kyrka 7-11 år
Tis, ons, tor 13.00-16.00
Vendelsö kyrka 7-11 år
Mån, ons 13.00-16.00
eller tis, tor 13.00-16.00

Kontakt

För telefonnummer
till respektive kontakt-
personer se sidan 19.

Sång och musik

Anmälan sker till resp. kyrka

BABYRYTMIK

S:t Eskils kyrka 0-1 år
Onsdag 13.30-15.00
Jordbro kyrka 0-2 år
Torsdag 10.00-11.30

SMÅBARNSRYTMIK

S:t Eskils kyrka 1-2 år
Torsdag 9.30-11.30

ORGELSAGOR ^{Nyhet}

S:t Eskils kyrka 2-3 år
Tisdag 14.30-16.00

MINISÅNG

Jordbro kyrka 4-6 år
Onsdag 14.30-15.30

MUSIKALGRUPP

Jordbro kyrka 7-12 år
Tisdag 16.00-17.30

Öppna grupper

Ingen anmälan krävs.

ÖPPEN BABYGRUPP

S:t Eskils kyrka 0-1 år
Torsdag 13.00-15.30

ÖPPEN BARN- OCH FÖRÄLDRAGRUPP

S:t Eskils kyrka 0-3 år
Mån, tis, tor 9.00-11.30
Mån, ons 13.00-15.30
Vendelsö kyrka 0-5 år
Mån-tor 9.00-11.30

MÖTESPLATS FÖR ADOPTIONSFAMILJER

S:t Eskils kyrka

Lördagar 10.30-13.30
20.2, 20.3, 17.4, 29.5
Samarbete med Adoptions-
nätverket i Haninge.

VÄLKOMMEN

PÅ 2 ÅRS DOPFEST

Dopfest för alla barn som döptes under 2008

Lördag 27 februari, Jordbro
kyrka. Brev med inbjudan
kommer till alla berörda,
men boka gärna in dagen
redan nu.

Ungdom

UNGDOMSGRUPP FR 14 ÅR UGH – UNGA I GUDS HJÄRTA

S:t Eskils kyrka

onsdagar 18.00-21.30.
Fika, Gud och schysst
gemenskap. Kom och spana
in S:t Eskils ungdomsgrupp.
Vi har ett tema för varje
träff. Det kan t.ex. vara
filmvisning, matlagning,
roliga lekar, bibeldrama
eller någon kul utflykt på
programmet. En skön
blandning av lek och allvar
utlovas! Kl 18.30 firar vi
mässa tillsammans! Vill du
veta mer, ring Karin Lind.

QV – torsdagar kl 18-21
Vendelsö kyrka

QV UNGDOM FRÅN 14 ÅR Vendelsö kyrka

Torsdagar kl 18.00-21.00
Här får du vara dig själv,
utan krav från skola, kam-
rater eller familj. Du får

chansen att gå in i olika pro-
jekt och kan känna dig för
om något passar just dig.
Vill du veta mer, ring
Mikael Gyllstedt eller
Henrik Stenman.

INTERNATIONELL UNGDOMSGRUPP

S:t Eskils kyrka

Tisdag 16 februari och
30 mars 18.00-20.30.
Vi gör olika projekt – korta
eller långa – kring globala
och internationella frågor.
För dig som är ”ung vuxen”
– 17 år och uppåt. Vill du
veta mer, ring Elisabet
Hillbratt.

Träffpunkter

LUNCHMUSIK OCH SOPPA

S:t Eskils kyrka

Onsdagar kl 12.00
Lunchmusik varje vecka
med varierat innehåll.
Sopplunch varannan vecka
kl 12.30
Datum: 10.2, 24.2, 10.3,
24.3, 7.4, 21.4, 5.5 och 19.5

SOPPA PÅ MUSIK

Jordbro kyrka

En onsdag i månaden kl
12.00 bjuder vi på en stund
med musik, soppa (20:-)
och trevligt sällskap.

17.2 Finska tongångar

Hannes Hellgren

17.3 Salongskvintetten

SAMTALSGRUPP FÖR SÖRJANDE

S:t Eskils kyrka

För dig som har mist en an-
hörig eller vän. Vi samtalar i
grupp om sorgen och sakna-
den, om begravningen, tiden
före och efter dödsfallet med
mera. Vi startar regelbundet
nya grupper. Kontakta Eija
Alpimaa Magnusson.

TORS DAGSCAFÉ I BRANDBERGEN

Brandbergens församlings- lokal. Jungfruns gata 415.

Fika och program varje tors-
dag kl 13.00. Programmet
annonseras i Mitt i Haninge
och på hemsidan. För mer
info, kontakta Mia Sjödin.

21 mars Musikcafé
kl 18.00 S:t Eskils kyrka

MUSIKCAFÉ

S:t Eskils kyrka

Söndag 21 mars kl 18.00
Österhaninge kyrkokör
Servering

MUSIKLUNCH

Vendelsö kyrka

Tisdagar kl 12.00-13.00
Datum: 16.2, 16.3, 13.4, 18.5

CAFÉ TISDAG

Jordbro kyrka

Tisdagar kl 9.30-11.30.
Datum: 9.2, 23.2, 9.3, 23.3

VENDELSÖ KYRKLIGA SYFÖRENING

Syföreningen träffas var-
annan tisdag kl 13.00-15.00
och Stödstrumporna var-
annan torsdag kl 18.00-
21.00. Nya och gamla med-
lemmar är välkomna. Kon-
taktperson: Britt Lindberg.

www.osterhaningeforsamling.se

KYRKUPB VENDELSÖ KYRKA

Fredag 5 mars och 7 maj kl 19.00-23.00
En träffpunkt med musik och
tänkvärt innehåll. Barnpassning.
För program, se hemsidan.

Körer

BARNKÖRER

S:t Eskils kyrka

Lilla barnkören

5-6 år. Tisdag 17.30-18.00

S:t Eskils barnkör

7-12 år. Tisdag 16.15-17.15

Vendelsö kyrka

Lilla kören

5-6 år. Måndag 15.30-16.15

Barnkören

åk 1-3. Tisdag 16.00-16.45

Stora kören

åk 4-6. Tisdag 18.00-19.00

UNGDOMSKÖRER

Ungdomskör i S:t Eskil

från 13 år
Tisdagar kl 18.30-20.00
Anmälan till Catharina
Ekeberg

Ungdomskör i Vendelsö

från 13 år
Måndagar kl 18.00-19.30
Anmälan till Eva-Lisa
Oldeberg

VUXENKÖRER

Audite

Tisdagar kl 19.00-21.00
Anmälan till Sara Bjäde

Vendelsö körensemble

Fredagar kl 18.30-20.30
Anmälan till Ann-Christine
Wilund

Österhaninge kyrkokör

Tisdagar kl 18.30-21.00
Anmälan till Mikael
Fahlstedt

Öppna rum

- en mötesplats för livets frågor

Tema längtan

- » Det är som om vår tid lider brist på mötesplatser om livsfrågorna. Många människor står själva med sina funderingar och våndor. I S:t Eskils kyrka vill vi skapa rum för det goda och öppna samtalet människor emellan – en plats där det finns utrymme för det viktigaste i livet. Välkommen med på resan!

En dag i stillhet

I kyrkans öppna rum får vi vara tillsammans i tystnad, med meditation, musik och dans. Alla har möjlighet att delta i meditativ dans och rörelse under ledning av Susanne Flenstedt-Waleij.

Ledare: Eija Alpimaa Magnusson och Katija Smalliakowa.

Kostnad: 150 kr.

Lördag 20 mars i Jordbro kyrka kl 9.30-16.00. Finsk/svenskspråkig. Anmälan senast 5 mars.

Samtalsgrupper

SAMTALSGRUPPEN VELA

För dig som kanske inte vet vad du tror och vill samtala om livet och andligheten.

Ledare: Attila Neumerker. Ingen kostnad.

Start tisdag 23 februari kl 18.30-20.00 därefter varannan vecka, 5 ggr. Anmälan senast 16 februari.

SAMTALSGRUPPEN VETA

Vad säger Bibelns texter om längtan? För dig som är vetgirig och vill få mer kunskaper om kristen tro. Vi fördjupar oss i Bibelns texter.

Ledare: Eija Alpimaa Magnusson. Ingen kostnad.

Start torsdag 18 februari kl 19.00 därefter varannan vecka, 5 ggr. Anmälan senast 11 februari.

Öppna föreläsningar

Två torsdagar i vår inbjuder vi till öppna föreläsningkvällar med intressanta föreläsare. Ingen anmälan.

TILL LÄNGTANS FÖRSVAR

Torsdag 25 februari kl 18.30

Det finns en känsla som ibland drabbar oss – när vi måste skiljas från någon, när vi längtar hem, när vi märker hur fort tiden gått... Andra gånger är det en konkret upplevelse av skönhet

som gör att vi blir berörda. Det är så ljuvligt att det nästan gör ont. Men det finns också ett vemod inbyggt i själva livet som hänger samman med den hemlöshet och förvirring vi kan känna inför existentiella livsfrågor. Hur kan vi finna ett centrum i tillvaron? Ibland kan det vara viktigt för oss att dröja kvar vid vemodet och längtan – de har en inneboende drivkraft som har något att säga oss.

Owe Wikström är professor i religionspsykologi, psykoterapeut och präst. Han har givit ut en rad omtalade böcker, bland andra *Långsamhetens lov*, *Ikonen i fickan* och *Sonjas godhet*. Hans senaste bok heter *Till Längtans försvar – eller vemodet i finsk tango*.

”STRÄCK PÅ DIG!”

Torsdag 25 mars kl 18.30

En hejdlös och tankeväckande föreställning om självkänsla, om att möta sig själv och andra med respekt och om att våga lite mer!

Gunlög Rosén, kulturarbetare, komiker och föreläsare varvar stå-uppslag, sketcher, viktiga tankar, enkla övningar/samtal med publiken och dråpliga exempel där vi känner igen oss och får skratta åt oss själva. Välkommen till en skrattfylld kväll kring ett ämne som verkligen berör!

Längtan att få skriva

Att skriva är ett sätt att få syn på sitt liv. Hos nästan alla finns en längtan att få visa vem man är, att få bli en tydlig människa för sig själv och andra – att göra sig själv rättvisa. Den som vill ge sig i kast med den uppgiften kan knappast hitta en effektivare, eller roligare, väg än att skriva om sitt liv.

Ledare: Carita Wigell. Kostnad 220 kr.

Start torsdag 25 februari kl 17.00-19.30 och sedan var tredje torsdag, 5 ggr. Anmälan senast 18 februari.

Pilgrimsvandring

Att pilgrimsvandra innebär både en yttre och en inre vandring – att ge sig ut på vägar och stigar i sitt sökande efter livets djup och i längtan efter uppbrott. Pilgrimstanken har fötts ur ett behov av andlighet, inre ro och stillhet.

Vi vandrar från S:t Eskils kyrka i Handen till Österhaninge kyrka, en vandring på ca 8 km.

Ledare: Attila Neumerker. Ingen kostnad.

Lördag 29 maj kl 9.30. Anmälan senast 21 maj.

Workshop

ATT BEJAKA SIN LÄNGTAN

Längtan är en känsla, ett tillstånd som ligger nära drömmen. Det vi längtar efter är också något vi drömmer om. Oavsett om det handlar om mera tid för oss själva och våra relationer, frid i hjärtat eller att förverkliga en tanke eller en idé. Vår längtan vill någonting med oss och våra liv, där finns en dragningskraft mot något eller någon.

Ibland längtar vi efter tröst eller att bejaka en talang, andra gånger efter att känna vårens första värmande strålar mot ansiktet.

Under en helg i mars talar vi om längtan och drömmar i en workshop. Vad längtar du efter just nu, finns det drömmar som du längtar efter att realisera? Det blir samtal utifrån ämnets frågeställningar, blandat med kreativa övningar där vi arbetar med både bild, reflektion och fri teckning.

Kursledare är Ann Thörnblad, psykosyntesterapeut och skribent. Priset är 200 kr för båda dagarna.

Lördag 27 mars kl 10.00-16.00 och **söndag 28 mars kl 12.30-16.30.** Anmälan senast 19 mars.

Anmälan

Anmäl dig genom att maila: osterhaninge.forsamling@osterhaninge.com eller ring tel 08-555 670 00 kl 8.30-12). Avgiften betalas på pg 10 00 04-1 senast sista anmälningsdag.

VI SKA VARA EN BEDJANDE KYRKA

Uthållighet, bön och glädje är några av de egenskaper som krävs av en biskop. Det menar i alla fall Eva Brunne som i november vigdes till biskop för Stockholms stift. Vi mötte henne för ett samtal om tro, Jesus och vad det är att vara kyrka.

När Eva Brunne började studera teologi i Lund på 1970-talet var det inte primärt för att hon siktade på att bli präst. Tron fanns där, men prästkallelsen var inte självklar.

– Min första tanke var inte att bli präst utan journalist, men jag tänkte att jag kunde ha glädje av teologi, säger hon.

Hon säger att hennes tro växt fram genom konfirmation och engagemang i kyrkans unga. I den troendegemenskap som hon befann sig i under den tidiga studenttiden diskuterades ivrigt frågor som: Vad är kyrkan? Vad vill vi med den? Hur vill vi att den ska förändras?

– Ur det växte också min kallelse att bli präst, och en längtan efter att få förändra inifrån, säger hon.

Biskopsvigning i november

Drygt trettio år har gått sedan Eva Brunne prästvigdes och i november vigdes hon till biskop för Stockholms stift. Att bli vald till biskop beskriver hon som något oerhört stort.

– Att få det förtroendet är fantastiskt. Framför allt känner jag glädje och förtroende, men även ett litet mått av bävan inför vad uppdraget handlar om, säger hon.

Mycket har förändrats inom kyrkan under de trettio år som Eva Brunne verkat inom den. Men, frågorna som

diskuterades under hennes studenttid är minst lika aktuella idag. Svaren kan, och har, formuleras olika, men biskopens allra viktigaste uppdrag är, säger Eva Brunne, att tala tydligt om Jesus Kristus.

– Det är alldeles unikt för oss kristna att vi har en Gud som valde att bli människa. Och Jesus är en människa som visar att han går med oss, som för samtal i ögonhöjd, som ser människor, som sitter ned och samtalar. Han kämpar mot orättvisor, säger hon.

Hon påminner om att de kristna tidigt kallades för vägens folk, och att Jesus på en gång är den som visar vägen och den som går bredvid. Jesus är absolut en förebild för människor idag, säger hon.

Tro i praktiken

En utmaning för kyrkan är att levandegöra denna förebild. Här handlar det både om en inre och en yttre rörelse. Att vara troende, menar Eva Brunne, måste få konsekvenser i praktiken. Det är först då som tron blir levande.

Denna syn har format Eva Brunne och går tillbaka till barndomens somrar med mormor Frida i Småland. Tillsammans gick de på gudstjänster, men det var inte dessa som gjorde störst intryck. Det var istället mormoderns vilja att stötta och hjälpa andra vilket uttryckte sig i besök hos sjuka efter gudstjänsten och i en stor omsorg om medmänniskan.

– Kristus blir tydlig i gudstjänsten, men samtidigt måste kyrkan verka i världen. Vi måste agera och vara med i aktiviteter som inte är gudstjänster, men där vår medverkan sker utifrån att vi tror på Gud, ber till Gud och ser Jesus som en förebild som pekar ut vägen, säger hon.

Om man söker blicka tillbaka på Eva Brunnes egen väg tycks den ha gått spikrakt. Hon prästvigdes 1978, och har varit Svenska kyrkan trogen sedan dess, först som präst,

TEXT: CAROLINA JOHANSSON
FOTO: JOHANNES NORDEMAR,
MIKAEL M JOHANSSON

sedan som kyrkoherde i Stockholmsförsamlingarna Flemingsberg och Sundbyberg. Sedan 2006 har hon verkat som stiftsprost, och nu har hon alltså valts till det högsta ämbete man kan ha inom stiftet. Det finns bara 13 biskopar i den Svenska kyrkan, plus ärkebiskopen.

Att ta sig fram som kvinna, och i Eva Brunnes fall även som en öppet homosexuell sådan, i kyrkans värld kan för utomstående tyckas vara en stor bedrift. Ändå säger Eva Brunne att hon inte personligen upplevt något stort motstånd mot henne som person, även om hon vet att det finns.

– Det kanske handlar om att jag inte sökt mig till de sammanhang där motståndet finns. Kanske är det en överlevnadsstrategi, säger hon.

Symbol för marginaliserade

Det handlar kanske också om att välja perspektiv, och att lyfta fram det positiva. När Eva Brunne prästvigdes hade det förvisso förflutit arton år sedan den första kvinnan prästvigdes i Sverige, men de var fortfarande i minoritet.

– Min första tjänst var i Karlskrona och jag var den första och enda kvinnliga prästen i Blekinge. Många ville att jag skulle göra allt. Det blev en solidaritetshandling att fråga efter den kvinnliga prästen och visa sitt stöd, säger hon.

Det faktum att hon lever i registrerat partnerskap har också väckt såväl positiva som negativa kommentarer. Hon är, vilket uppmärksammats även internationellt, världens första kvinnliga homosexuella biskop. Själv upplever hon det mest som tröttande att så mycket fokus ägnats just den frågan.

– Man skulle inte blanda in familje-

Namn: Eva Brunne

Född: 1954 i Skåne

Bor: Söder om söder i Stockholm

Aktuell: Biskop i Stockholms stift sedan november.

Motto: Gör inte skillnad på människor,

Bakgrund: Prästvigdes 1978 i Lunds stift och har sedan dess arbetat på olika befattningar som präst och kyrkoherde inom Svenska kyrkan. Från 2006 stiftsprost i Stockholms stift.

Familj: Lever i registrerat partnerskap och har en son.

Favoritsysselsättning: Läser gärna deckare och snickrar.

Främsta manliga förebild: Barack Obama

Främsta kvinnliga förebild: Mormor Frida

Favoritteolog: Ester Lutteman (1888–1976), en banbrytande teolog som 1929 var den första kvinnan att predika från en predikostol i Svenska kyrkan.

livet om det handlade om en heterosexuell blivande biskop, men den debatten kan jag inte göra något åt. Det är inget problem eller ens en fråga inom Svenska kyrkan i Stockholms stift, och jag är stolt över att tillhöra ett stift där det är så, säger hon.

– Det som kan ha positiva efterklanger är att jag blir en symbolperson, dels för människor som lever som jag, men också för människor som på olika sätt är marginaliserade så som homosexuella har varit, fortsätter hon.

Människors andliga nöd

Varje biskop väljer i samband med vigningen ett motto och Eva Brunne fann sitt i Jakobs brev. ”Gör inte skillnad på människor.” Det sammanfattar ganska väl hennes syn på ämbetet och världen.

– Det uttrycker den jämlika människosyn som präglar kyrkan och påminner om vårt ansvar i samhället och världen, säger hon.

En förmåga Eva Brunne tycks ha är just att lyfta fram det positiva. Läser man dagstidningarna kan man ibland få intryck av att kyrkan är en organisation i kris, med fallande medlemstal och tomma bänkar. Denna bild stämmer inte Eva Brunne in i.

– En väldigt positiv sak är ju att 73 procent av alla människor i Sverige är

kyrkotillhöriga. Sedan 1951 är det fritt fram för vem som helst att lämna kyrkan, ändå gör man inte det. Det visar på ett stort förtroende, säger hon.

Att förvalta det förtroendet är en av hennes utmaningar som biskop.

– Förtroende är någonting man förtjänar, inte någonting man får en gång för alla. Vi måste upprätthålla det förtroendet, säger hon.

En annan utmaning är att ta hand om människors andliga nöd. Vi lever i en tid av stor andlig törst, ändå drar sig en del människor för att söka sig till kyrkan.

– Vi måste visa vilken kyrka vi är och hur vi levandegör vår tro. Jag tror att många människor fortfarande dras med en bild av kyrkan som inte finns, och som inte har funnits på länge, där kyrkan står i vägen för den tro man vill nå, säger hon.

Som exempel tar hon ett samtal med en medlem som för inte så länge sedan sade till henne att hon inte förmår fira gudstjänst i den svenska kyrkan för att hon inte vill börja med att bekänna sig som en liten fattig, syndig människa. Här påpekar Eva Brunne att den syndabekännelsen inte förekommit på över tjugo år i kyrkan.

– Vi måste arbeta enträget med att

Lähdemme liikkeelle kaipauksesta

Käskien et
hallitse, Kristus, et vaatimuksella.
Laupeudella
kosketat, rohkaiset laupeudella.

Miekalla et
työhösi taivuta, painostamalla.
Katseesi alla
taivumme, lempeän katseesi alla.

Säikytä et,
pelkoon et kutsu, kun vastuumme näytät.
Riemulla täytät,
herätät toivon ja riemulla täytät.

Uhkaile et,
varjele hengestä orjallisesta!

Kaipauksesta
lähdemme liikkeelle, kaipauksesta. (Suomen virsikirjan
virsi 415)

Kaipaus saa meidät liikkeelle,
etsimään jotain parempaa, syvempää ja kestävämpää.
Kaipaus saa meidät hiljentymään
elämän tärkeimpien kysymysten äärelle,
kuuntelemaan omaa sisintämme ja Jumalan puhetta
kiireettä, avoimin sydämin.

Kaipaus yhteyteen asuu meissä kaikissa –
Kirkkoisä Augustinus totesi jo aikanaan:
”Jumala, sinä olet luonut meidät yhteyteesi
ja sydämemme on levoton meissä kunnes se löytää
levon sinussa”.
Hiljainen kaipaus kohti Jumalaa on jo uskon alku.

Paastonaika kertoo siitä, että Jumala vastaa kaipaukseemme,
puhuttelee meitä, haluaa tulla lähellemme
ja jakaa kanssamme myös elämän kivut.
Juuri hän täyttää meidät toivolla ja rohkeudella
silloinkin kun tulevaisuus näyttää pimeältä.
Hän koskettaa meitä laupeudellaan ja kutsuu meitä työhönsä.

Olemme matkalla kohti pääsiäistä nähdäksemme
kuinka paljon Jumala rakastaa meitä.
Jo kaipaus kohti pyhää, hyvää ja rakastavaa riittää –
kaipaus saa meidät liikkeelle.

TOIMINTAA ST. ESKILIN KIRKOLLA

21.2 kaksikielinen Tuomasmessu klo 15.00

24.2 lauluilta klo 18.00

7.3 jumalanpalvelus klo 15.00

se sammanhang där kyrkan står i vägen för relationen med Kristus. Det är inte säkert att kyrkan verkligen står i vägen, men om människor uppfattar det så måste vi arbeta bort det, säger hon.

En fördel som Eva Brunne har är att hon arbetat på stiftskansliet sedan 2006. Hon vet hur det fungerar och känner medarbetarna. Det gör att hennes inkörningsperiod inte behöver bli så lång.

– Sedan har jag av naturliga skäl inte tagit del av allt som en biskop gör. Jag kan inte veta vad det innebär när det blir skarpt läge, säger hon.

Ber man henne nämna tre egenskaper som är nödvändiga för en biskop svarar hon att man måste vara en bedjande människa, ha uthållighet och känna glädje i det som man gör.

– En bedjande människa är en människa som lever i bön varje dag. För mig handlar det om att be för de jag möter, för mig själv och mina närmaste, för kyrkan och världen.

– Vi ska vara en bedjande kyrka med bedjande människor, säger hon.

Ordet biskop kommer från grekiskan och betyder ungefär tillsynsman. Men biskopsämbetet rymmer en mängd roller. Det handlar om att vara stiftets andliga ledare, att utöva tillsyn och verka för kyrkans enhet. Biskopen är även den som viger präster och diakoner, och som inviger kyrkor.

Större självförtroende

En sak som Eva Brunne ser fram emot är att lära känna stiftets församlingar ännu bättre. Vad hon förutspår i Stockholms stift är mer samverkan över församlingsgränser, främst för att spara in på administrativa kostnader.

– Det pastorala arbetet ska skötas lokalt, men vi kommer att behöva samordna det administrativa i större, mer effektiva, enheter, säger hon.

På vilket sätt hoppas hon då kunna förändra kyrkan? Jo, en sak hon skulle vilja se är en kyrka med större självförtroende.

– Ibland tycker jag att vi har lite dåligt självförtroende. Det sker så mycket bra i våra församlingar och vi måste våga visa det. Vi skulle behöva mer av att stå upp och säga: Här är vi. Kom och se! Kom och se! som Jesus sa. Vi har inom stiftet så mycket mer resurser och kunskap än vi ibland inser.

Kaksikielinen Hiljaisuuden päivä Jordbron kirkolla
20.3. Ilmoittautuminen viimeistään 5.3.

Reformationen i Sverige

Martin Luther

Martin Luther var en av de mest betydelsefulla personerna under förra årtusendet. Hans handlingar och tro har satt djupa spår i historien. Han blev reformationens förgrundsgestalt och har spelat en stor roll i den evangelisk-lutherska kyrkans framväxt. Men vad har egentligen hänt efter Martin Luther* och hur nådde reformationen Sverige? I en serie artiklar tecknar Göran Agrell, Teol.dr och Lutherkännare, i stora drag kyrkans historia i Sverige från 1500-talet fram till idag.

Olavus Petri satte igång reformationen i Sverige. Genom att översätta Nya testamentet till svenska och att som diakon gifta sig, gick han öppet emot den katolska kyrkan. Han anklagades för att bryta mot celibatet och hans svar blev att det var ”underligt att kyrkans män är i bann för äktenskaps skull, som Gud inte förbjudit”, men inte ”för hordom, jungfrukränkning och andra slemheter, som Gud förbjudit”. Om översättningen av Nya testamentet sa motståndarna: ”Bättre hade varit, att Paulus blivit bränder, än av var man känder”.

Bakgrunden var att Olavus Petri kom från Örebro till Leipzig 1516 som teologistudent och hörde talas om Martin Luther som föreläste över Romarbrevet på ett helt nytt sätt. Denne betonade att människan bara genom att tro, oberoende av vad hon gjorde, fick del av Guds nåd. Det var ett budskap som fick 23-åringen att byta universitet och han hamnade då mitt i det historiska skeendet i Wittenberg, när Luther 1517 spikade upp sina 95 teser mot avlatshandeln på slottskyrkans port.

Hösten 1518 återvände Olavus Petri till Sverige och som kansler hos biskop Mattias i Strängnäs spred han luther-

ska tankar om att Bibeln är det enda rättesnöret, att människan rättfärdiggörs av tro och att prästens främsta uppgift är att predika. Han fick snart med sig Laurentius Andrae, ärkediakon i Strängnäs och Gustav Vasas sekreterare. Denne betonade att kyrkan är en gemenskap för folket och inte bara för prästerna och drog slutsatsen att kyrkans pengar också är folkets pengar. Detta passade Gustav Vasa utmärkt, som vid Västerås riksdag 1527 drog in kyrkans ”överflödiga” egendomar till folket, dvs. kungen, och därmed tog reformationen ett av sina första officiella steg.

År 1531 valdes Laurentius Petri till den första evangeliska ärkebiskopen. Han var yngre bror till Olavus och även han student hos Luther. Detta innebar en brytning med Vatikanen och vid Västerås riksdag 1544 tog reformationen ytterligare viktiga steg när man förbjöd helgondyrkan, själamässor och tillbedjan av nattvardsbrödet och ”konungen och allt rikens råd, adel, biskopar, präster, köpstadsmän och menige man” försäkrade att aldrig ”avgå från den lärdom, som nu uppkommen är”.

Både Erik XIV:s tid (1560-1568) och Johan III:s tid (1568-1592) präglades

av stridigheter om nattvardssyner. När Johan III blev kung försökte katolikerna genom hans romerskt-katolska drottning Katarina Jagellonica få över honom på sin sida. Kungen försökte då medla mellan protestanter och katoliker bland annat genom att ge ut ”Röda boken”, en liturgisk handbok som återinförde flera moment som hade att göra med katolsk nattvardslära. Samtidigt ville Johan att prästerna skulle få gifta sig, lekmännen ta emot vinet i nattvarden och gudstjänsten firas på folkspråket, vilket påven inte kunde acceptera. Johan ville nog inte göra Sverige katolskt utan bedrev ett slags ekumenik. Men han fick varken lutheranerna eller katolikerna med sig.

Reformationsverket fullbordades vid Uppsala möte 1593, där man beslöt att stå fast vid Guds rena Ord, bejaka och erkänna de fornkylkliga (bl.a. apostoliska och nicenska) trosbekännelserna, den oförändrade augsburgska bekännelsen från 1530 och de kyrkliga seder som fastställdes i Laurentius Petris kyrkoordning 1571. Därmed hade reformationen slutgiltigt och officiellt segrat i Sverige.

* I Österhaninge församlingsblad nr 5-2008 porträtterades Martin Luther. Tidningen finns att läsa på www.osterhaningeforsamling.se

KONTAKTA OSS

S:T ESKILS KYRKA

Runstensvägen 14, 136 46 Handen, vx 555 670 00

Präster

Carita Wigell, 555 670 39, 0708-72 56 70

Eija Alpimaa Magnusson, 555 670 53,
0709-30 20 25

Magnus Back, 555 670 52, 0733-26 81 10

Attila Neumerker, 555 670 40

Håkan Nordgren, 555 670 37

Diakon

Malin Persson, 555 670 31

Församlingspedagog

Elisabet Hillbratt, 555 670 43

Församlingsassistenter

Anna Fredholm, 555 670 38

Karin Lind, 555 670 44

Barnverksamhet

Anki Bokvist, Helena Andersson,

Gertrud Eriksson, Carina Ekman, Maria Sjödin,

Birgitta Ohlsson, 555 670 32, 555 670 47

Musik

Catharina Ekeberg, kantor, 555 670 13

Mikael Fahlstedt, organist, 555 670 12

Vaktmästare 555 670 90

VENDELSÖ KYRKA

Skomakarvägen 18, 136 70 Haninge, 448 38 30

Präster

Per Hilmer Larsson, distriktschef

448 38 33, 0708-34 99 54

Mikael Gyllstedt, 448 38 37, 0708-95 37 78

Musik

Ann-Christine Wilund, kantor, vuxenkör

448 38 31, 0707-46 73 82

Kamilla Arlestrand, barnledig

Eva-Lisa Oldeberg, körledare, 448 38 31

Församlingspedagog

Henrik Stenman, 448 38 34, 076-207 55 34

Barnverksamhet

Britt Lindberg, Ninni Winberg,

Susanne Kumlin, 448 38 35

Vaktmästare 448 38 30

JORDBRO KYRKA

Moränvägen 17, 136 51 Haninge, 504 100 60

Präster

Veronica Willner, distriktschef, 0734-25 91 50

Carl Henrik Widlund, 0734-28 22 66

Diakon

Katija Smalliakowa, 0734-38 36 76

Musik

Sara Bjäde, kantor, 0734-22 45 13

Barnverksamhet

Barbro Widarsson, Ulla Sunesson, 504 100 67

Församlingsassistenter och fritidspedagog

Maria Helena Karlqvist, vik. församlingsassistent

0768-83 80 29, Maria Olofsson (tjänstledig)

Maria Larsson, fritidspedagog, 0708-10 26 88

Vaktmästare 504 100 60

BRANDBERGENS FÖRSAMLINGSLOKAL

Jungfruns gata 415

Mia Sjödin 555 670 32 (må-ti), 777 07 83 (to)

KRYCKAN

Vallakyrkan, Sleipnervägen 111, 777 80 90

Leif Wiking, präst, 070-291 98 84

Carina Ekman, assistent

Katija Smalliakowa, diakon, 0734-38 36 76

Tack för förtroendet!

Inför 2010 tar nya förtroendevalda plats i kyrkoråd, kyrkofullmäktige och kyrkogårdsnämnd i Österhaninge församling. I Kyrkovalet den 20 september fick alla som tillhör Svenska kyrkan möjlighet att välja vilka som ska styra i församlingen – men också på stifts- och nationell nivå – de kommande fyra åren. Men vilka är de – de förtroendevalda i Österhaninge församling? Här följer en kort presentation av ordföranden och vice ordföranden i de beslutande organen.

KYRKORÅDET

Ordförande: Tommy Lundin, 57 år (Församling och Gemenskap – FOG)

Yrke: Kommunalråd

Presentation: Jag är gift med Marietta och bor i Vendelsö. Mitt engagemang i församlingens verksamheter började på 60-talet då jag hade förmånen att få vara med och starta Kyrkans Ungdom i Vendelsö. Det känns stort och ansvarsfullt att få förtroendet att leda kyrkorådet en tredje mandatperiod.

Vad anser du vara den viktigaste frågan under den här mandatperioden?

Diakoni, ungdomsverksamhet och verksamhet för äldre.

Vad betyder Österhaninge församling för dig?

Trygghet. Engagemang. Värme.

Vice ordförande:

Elving Brask, 65 år (FOG)

Yrke: Pensionär, har varit kyrkvaktmästare, verkstadschef på SL

Presentation: Gift sen 43 år med Lisbeth, 3 vuxna barn,

7 barnbarn. Bor i ett kedjehus i Vendelsö. Jag tycker om att köra buss och kör ofta församlingens körer när de är på körresa.

2:e vice ordförande:

Robert Noord, 33 år (Socialdemokraterna – S)

Yrke: Oppositionsråd i Haninge kommun

Presentation: Född och uppväxt i Haninge och bor numera i Handen. Brinner för att skapa en bättre församling som sätter barn och unga främst.

KYRKOFULLMÄKTIGE

Ordförande:

Kerstin Backman, 64 år (Moderaterna – M)

Yrke: Pensionär, tidigare anställd inom kyrkan

Presentation: Jag är fyra barnsmamma och har fem barnbarn. Jag har ett stort engagemang i familjen och i de uppdrag jag åtar mig.

Vad anser du vara den viktigaste frågan under den här mandatperioden?

Att fortsätta det utveck-

lingsarbete som vi påbörjat i församlingen. Jag tror att fler människor i framtiden kommer att söka sig till kyrkan, att kyrkan kan bli en fast punkt i tillvaron till glädje och gemenskap. Vi lever i oroliga tider – fler och fler människor drabbas när världsekonomin och klimatet vacklar.

Vad betyder Österhaninge församling för dig?

Österhaninge församling innebär en livslång grundtrygghet.

Vice ordförande:

Sven-Olof Kähre, 46 år (FOG)

Yrke: Teletekniker

Presentation: Positiv person med fötterna på jorden.

2:e vice ordförande:

Gunilla Fredlund, 53 år (S)

Yrke: Kanslist Haninge Tennisklubb

Presentation: Bor i ett radhusområde i Brandbergen. Brinner för att alla människor ska ges möjlighet till trygghet och utveckling oavsett ekonomiska förutsättningar.

KYRKOGÅRDSNÄMNDEN

Ordförande:

Mauritz Carlson, 66 år (M)

Yrke: Pensionerad kommandörkapten

Presentation: Jag är gift med Saga och tillsammans har vi 3 barn och 6 barnbarn. Jag anses vara drivande med relativt god analytiskt förmåga.

Vad anser du vara den viktigaste frågan under den här mandatperioden?

Utökad samverkan inom kontraktet och att församlingen tar ytterligare steg framåt med offensiv inriktning inom alla verksamheter och nivåer.

Vad betyder Österhaninge församling för dig?

Förkunnelsestyrka, förändringsbenägenhet, församlingsomtanke.

Vice ordförande:

Erik Stenberg, 67 år (S)

Yrke: Pensionerad civiling.

Presentation: Jag är gift och har två vuxna barn. Vi bor i Handen och har också en kolonistuga. Mina intressen är trädgårdsskötsel, språk, skidåkning och läsning.